

Laitoksella on suunnitteilla vanhan taiteen luontokuvaukseen ja -käsityksiin liittyviä hankehakuja. Aihepiirin opinnäytetöistä kiinnostuneet voivat olla yhteydessä sähköpostiosoitteeseen lauri.ockenstrom@jyu.fi

1. Luontokäsityksen ja luonnon kuvaus suomalaisessa kirkkotaiteessa

Miksi keskiaikaisissa ja 1600-luvun kirkoissa kuvattiin antiikin tarueläimiä kuten seireenejä ja yksisarvisia? Minkälainen käsitys luonnonmukaisesta ja luonnonvastaisesta vanhan ajan uskonnollisesta taiteesta välittyy? Mitä Paratiisin puutarhan tai erämaassa taistelevan Pyhän Yrjänän kuvaukset kertovat luontoa ja metsää koskevista käsityksistä? Mitä merkityksiä kasviornamentiikkaan ja muihin eläinhahmoihin? Mitä kirkkotaiteen eläinhahmot kertovat eläinten merkityksistä ja rooleista, ja miten ne kuvaavat ihmisen luontosuhdetta taiteen välineenä?

Perehdy jonkin vanhan suomalaisen kirkon seinämaalauksiin tai tiettyyn hahmoon, pohdi aihetta ja ota yhteys ohjaajaan. Voit tiedustella aihetta myös suoraan ohjaajalta.



Pyhä Yrjänä
Pyhämaan
uhrikirkosta, 1600-
luku

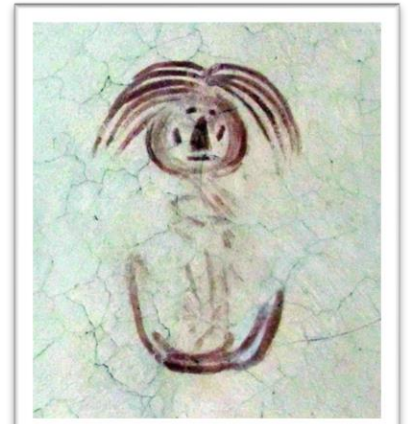
2. Mytologia ja taruhahmot

Merenneito

Merenneitohahmo tunnetaan nykyään etenkin Disney-animaatiosta ja muista elokuvista. Hahmon taustalla on kuitenkin pitkä historia, johon ovat vaikuttaneet esimerkiksi antiikin mytologian hahmot ja uuden ajan alun kristillisten moraliteettien *vanitas*-teemat.

Merenneidon hahmon ikonografiaan ja symbolisiin merkityksiin voi perehtyä monista tulokulmista, esimerkiksi:

1. Merenneitohahmon ikonografia. Historiassa merenneito esiintyy joskus kaksipyrstöisenä, joskus peilin kera. Hahmo linkittyy myös mytologian seireeneihin ja tunnetaan ranskaksi edelleen nimellä sirène. Tutkielmassa voi tarkastella esim. sitä miten hahmo on kehittynyt nykyiseen Disney-muotoonsa. Tutkielman tekijä voi valita tietyn tarkastelujakson ja perehtyä sen merenneitokuvastoon. (Lähteet ja kirjallisuus osittain valmiina. Ohjaaja LO [=Lauri Ockenström])
(Aiheesta tehty kandityö kl. 22, mutta tutkittavaa on paljon jäljellä)



”Nauvon peikko” eli seireeni
Nauvon keskiaikaisessa kirkossa

2. Seireeniksi tulkittu kalanpyrstöinen naishahmo esiintyy eri muodossa kirkkotaiteessa, mm. monien suomalaisten keskiaikaisten kirkkokojojen kalkkimaalauksissa. Tutkielman tekijä voi valita tietyn kirkon tai kuvatyypin ja perehtyä sen kuvahistorialliseen kehitykseen tai merkityksiin kirkkotaiteen osana. (Lähteet ja kirjallisuus osittain valmiina. Ohjaaja LO)

Yksisarvinen

Yksisarvinen on usein käytetty hahmo esimerkiksi lasten ja aikuisten fiktiossa ja vaihtoehtoisissa hoitomuodoissa (esim. yksisarvisterapia). Aiemmin kirkkotaiteessa yksisarvinen esiintyi mm. puhtauden tai Kristuksen symbolina. Tutkielman tekijä voi valita jonkin yksisarvisen esiintymistyyppin joko nykyhetken visuaalisesta kulttuurista tai menneisyydestä ja perehtyä sen kuvahistoriallisen kehityksen ja merkityksen taustoihin. (Suomen kirkkojen yksisarvismaalauksista tehty maisteritutkielma 2021)
(Lähteet ja kirjallisuus osittain valmiina. Ohjaaja LO)

Sfinksi

Egyptin ja antiikin taiteessa sfinksi esitettiin puolittain makaavana hahmona, jolla on leijonan vartalo ja ihmisen pää. Renessanssin aikana esiintyy myös toisenlainen kuvatyyppe, jossa pystyasennossa esiintyvällä ja epäsiistillä sfinksillä on naisen vartalo ja leijonan tassut. Kuvatyyppe esiintyy muutamissa embleemioppaissa, esim. Andrea Alciaton embleemiteoksessa ja sen myöhemmissä versioissa. Mistä kuvatyyppe on peräisin, ja miten se liittyy kuvatyypin merkityksiin emblemaattisessa kirjallisuudessa? Esiintyykö kuvatyyppeä muissa kuvastoissa, esim. maalaustaiteessa? Tutkielmassa voi perehtyä myös sfinksin merkityksiin ja symbolisiin merkityksiin embleemioppaissa ja kuvataiteessa: mitä merkityksiä sfinksiin liitettiin, miksi se esiintyi kuvataiteissa?



(Lähteet ja kirjallisuus osittain valmiina. Ohjaaja LO)
(Italian ja/tai latinan taito voi olla hyödyksi, mutta ei välttämätöntä)

Alciato:

<https://www.emblems.arts.gla.ac.uk/alciato/>

Triton

Antiikissa Triton esiintyi Neptunuksen torvensoittajana. 1500-luvulla Andrea Alciaton embleemioppaassa se esiintyy kuitenkin ilman torvea ja omaa pyrstöään kaulaillen – samaan tapaan kuin häntäänsä nielevä ouroboros-käärme, joka tunnetaan muista lähteistä. Milloin ja missä Triton- ja ouroboros-tyypit ovat yhtyneet, ja levisikö kuvatyyppe embleemioppaiden ulkopuolelle.

(Lähteet ja kirjallisuus osittain valmiina. Ohjaaja LO)

(Italian ja/tai latinan taito voi olla hyödyksi, mutta ei välttämätöntä)

Alciato:

<https://www.emblems.arts.gla.ac.uk/alciato/>

Minotauros/kentauri

Antiikin taiteessa taruhirviö minotauroksella oli ihmisen vartalo ja härän pää. Renessanssiaikana esiintyy kuitenkin tulkinta, jossa hahmolla on härän jalat mutta ihmisen ylävartalo ja pää. Alciaton embleemioppaassa hahmo esitetään osittain vaakasuuntaisesti toisen taruolennon, kentaurin tapaan. Milloin ja miten tämä ”kentauri”-variantti ilmestyi minotauros-kuvastoon? Oliko kyseessä yksittäinen lipsahdus vai laajempi traditio? Mitä merkityksiä hahmoon liitettiin?



(Lähteet ja kirjallisuus osittain valmiina. Ohjaaja LO)

(Italian ja/tai latinan taito voi olla hyödyksi, mutta ei välttämätöntä)

Alciato: <https://www.emblems.arts.gla.ac.uk/alciato/>

3. EMBLEMATIIKKA

Alciaton embleemit, oma aihe

Tarkastele Andrea Alciaton *Liber Emblematum* -teoksen ja siitä tehtyjen laajennettujen versioiden kuvastoja. Etsi joku itseäsi kiinnostava hahmo (esim. jokin eläin), kuvatyyppe, motiivi, ominaisuus tai teema. Tutkielmassa voit tehdä vertailevan analyysin, miten tämä valittu aihe esiintyy eri versioissa. Voit myös tarkastella aiheen esiintymistä muissa kuvastoissa ja kuvataiteissa tietyssä aikana. (seuraava aihe tarjoaa yhden esimerkin)

(Lähteet ja kirjallisuus osittain valmiina. Ohjaaja LO)

(Italian ja/tai latinan taito voi olla hyödyksi, mutta ei välttämätöntä)

Alciato:

<https://www.emblems.arts.gla.ac.uk/alciato/>

Alciaton embleemit: alastomuus (tai jokin muu toistuva teema/motiivi)

Tarkastele alastomuuden/paljauden teemaa Andrea Alciaton embleemioppaan eri versioissa.

Missä yhteyksissä sitä esiintyy, miten sitä kuvataan, ja mitä eri merkityksiä siihen liittyy?

Onko tällä yhteyttä muihin kuvastoihin, ja voiko esim. maalaustaiteessa esiintyviä vastaavia motiiveja tulkita ja ymmärtää embleemien pohjalta?

(Lähteet ja kirjallisuus osittain valmiina. Ohjaaja LO)

(Italian ja/tai latinan taito voi olla hyödyksi, mutta ei välttämätöntä)

Alciato:

<https://www.emoles.arts.gla.ac.uk/alciato/>